

Теорія і практика сучасної лексикографії

Спеціальність 035 «Філологія»

Викладач – Вокальчук Галина Миколаївна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови ім. проф. К. Ф. Шульжука РДГУ.

Кількість кредитів – 3.

Семестр – 11-й.

Програма навчальної дисципліни «Теорія і практика сучасної лексикографії» є важливим і невід’ємним складником загальної підготовки майбутнього фахівця в царині української філології загалом і українського мовознавства зокрема. Після здобуття Україною державної суверенності назріла нагальна проблема употужнення статусу української мови як державної у всіх сферах суспільного життя, що передбачено законом «Про забезпечення функціонування української мови як державної». У цій сув’язі одним із закономірних викликів сьогодення є збагачення й розвиток національної словникової бази. Вивчення дисципліни «Теорія і практика сучасної лексикографії» допоможе майбутнім філологам вільно орієнтуватися в різноманітному масиві лексикографічних праць, удосконалити практичні навички володіння державною мовою, підняти загальний рівень фахової підготовки на вищій щабель, стати більш конкурентоспроможним на ринку праці (у його гуманітарному сегменті) щодо надання представникам україномовного соціуму освітніх, комунікативних, інформаційних послуг.

Викладання дисципліни має виразне практичне спрямування й тісно пов’язане з діяльністю науково-дослідницької роботи неографічної лабораторії «NEOLEX-Рівне» кафедри української мови ім. проф. К. Ф. Шульжука Рівненського державного гуманітарного університету (функціонує з 2010 р.; наук. керівник – проф. Г. М. Вокальчук). Це передбачено особливостями освітньої програми підготовки магістрів зі спеціальності 035. Філологія, науково-дослідницький сегмент якої акцентований на проведенні оригінальних досліджень зокрема за напрямками: 1) українська неологія та неографія; 2) лінгвокультурологія. Про результати практичних напрацювань неографічних лабораторій Рівненщини (окрім «NEOLEX-Рівне», це і «Острозький неограф» Національного університету «Острозька академія», наук. консультант – проф. Г. М. Вокальчук), до наукової діяльності яких залучена філологічно обдарована молодь провідних вишів, доповідалося на наукових форумах, зреалізовані лексикографічні проєкти були схвалені й аналізувалися в наукових працях вітчизняних науковців.

Мета викладання навчальної дисципліни «Теорія і практика сучасної лексикографії» – поглибити й систематизувати знання магістрантів про історію та особливості розвитку вітчизняного словництва, ознайомити з новітніми актуальними напрямками й завданнями української лексикографічної науки, що має виразний інтердисциплінарний характер, удосконалити практичні навички укладання й редагування наукових текстів лексикографічного типу, реалізовувати оригінальні словникові проєкти, застосовуючи методологію сучасної лексикографії.

Основні завдання дисципліни «Теорія і практика сучасної лексикографії»:

- сформувати у магістрантів наукові погляди на лексикографію як самостійну мовознавчу науку інтердисциплінарного характеру, що має важливе соціо- й лінгвокультурне значення;
- ознайомити магістрантів з історією розвитку українського словництва (яке особливо активно розвивається впродовж останніх трьох десятиріч), внеском видатних письменників (насамперед Т. Г. Шевченка) у збагачення словникового складу української мови;
- поглибити теоретичні знання магістрантів про типологію словників та особливості укладання різножанрової словникової продукції;
- ознайомити магістрантів із базовими принципами лексикографічної параметризації та спеціальними методами і прийомами аналізу словників, що описують сферу мови і мовлення;
- згідно з вимогами освітньо-професійної програми підготовки магістрів зорієнтувати випускників на реалізацію оригінальних науково-дослідницьких (лексикографічних) проектів у царині української неології та неографії, а саме: а) сформувати у магістрантів практичні вміння й навички дослідження та систематизації неологічних матеріалів; б) навчити укладати, редагувати й готувати до друку персональні словники неологічної лексики українських поетів ХХ–ХХІ ст., що передбачено планами науково-дослідницької роботи неографічної лабораторії «NEOLEX-Рівне»;
- продовжувати розвивати аналітичне мислення магістрантів, уміння й навички переконливо аргументувати власні погляди на досліджувані лінгвістичні проблеми, мовні явища і факти.

Очікувані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми підготовки магістрів **випускники повинні знати:**

- історію української лексикографії;
- принципи та методику лексикографування мовних одиниць (насамперед лексичних);
- основні лінгвістичні терміни й дефініції, використовувані в сучасних наукових дослідженнях із лексикографії;
- типологію українських словників;
- класифікації українських словників за різними ознаками;
- мікро- та макроструктуру лексикографічних праць;
- особливості словників мови письменників (зокрема конкордансів);
- основні вимоги до укладання словників авторської неологічної лексики письменника.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми **магістранти повинні вміти:**

- вільно користуватися різнотипними лексикографічними джерелами;
- орієнтуватися у масиві різножанрових словників;

- орієнтуватися в мікро- та макроструктурі лексикографічних праць;
- укладати елементарні словникові статті;
- досліджувати і систематизувати лексикографічні, зокрема неологічні матеріали;
- переконливо аргументувати власні погляди на досліджувані лінгвістичні проблеми, мовні явища і факти;
- концептуально мислити з урахуванням міждисциплінарних зв'язків лексикографії з іншими гуманітарними науками.

Час для консультацій: понеділок, 15.30 – 17.00.

Ел. адреса: vokal_neo@ukr.net